

Brno (k. ú. Štýřice, okr. Brno-město)

Ul. Havlenova, parc. č. 620/1.

Doba římská a doba stěhování národů. Vojenský tábor. Sonda.
Záchranný výzkum. AMČR: M-202400967.

Lokalizace: S-JTSK: -599150.8609, -1162123.9633

V roce 2025 bylo dokončeno zpracování výzkumu při stavbě „Rekonstrukce horkovodu Staré Brno v úseku HJ2/02 – šachta HJ38 (oblast ulic Táborského nábřeží, Ludmily Konečné, Polní, Vojtova, Havlenova)“. Terénní část výzkumu probíhala s přestávkami od dubna do října 2024 (Sedláčková et al. 2025). Obecně k výzkumu viz oddíl Středověk a novověk (Sedláčková et al. 2025).

V prostoru původní trasy horkovodu v ulici Havlenově byl v sondě S1B zachycen hrotitý příkop s. j. 515 (s. s. j. 001; obr. 2), který interpretujeme jako pozůstatek příkopu krátkodobého pochodového tábora římské armády z období markomanských válek. Dokumentovaná šířka výkopu byla 2,2 m a hloubka 1,2 m. Jeho rekonstruovanou šířku lze odhadnout na 2,8–3 m, hloubku 1,5 m. Orientován byl pravděpodobně Z–V s možnými odchylkami jak k severu, tak k jihu.

V blízkém okolí byly v posledních letech zachyceny příkopy minimálně dvou pochodových táborů (2017 – Grünseisen et al. 2021; 2020 – Sedláčková, Šimík 2021; 2021 – Bučo et al. 2024, 30–33, obr. 33; obr. 3), přičemž ani v jednom případě nastolené hypotézy o jejich předpokládaném průběhu nekorelují s polohou a předpokládaným průběhem nyní objeveného příkopu. Hypoteticky bychom mohli uvažovat o pokračování příkopu objeveného v letech 2020 a 2021, svým charakterem a rozměry se nynější objev blíží spíše příkopu z roku 2017. Apriori nelze vyloučit možnost, že se jedná o relikt třetího pochodového tábora římské armády.

Literatura

AMČR: Záznam M-202400967 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202400967>.

Bučo, M., Kolařík, V., Sedláčková, L. 2024: Brno, Urbandepo (areál Vojtova – Grmelova). Rkp. nálezové zprávy, č. akce A027/2021.

Uloženo: Archiv nálezoových zpráv Archaia Brno z. ú.

Grünseisen, J., Kolařík, V., Sedláčková, L. 2021: Brno (k. ú. Štýřice, okr. Brno-město). Přehled výzkumů 62(1), 287–290.

Obr. 2. Brno – Havlenova ulice. Příkop s. j. 515 zachycený v západní stěně původního výkopu teplovodu. Foto Archaia Brno z. ú.

Fig. 2. Brno – Havlenova Street. Ditch 515 recorded in the western section of the original trench for heating network. Photo by Archaia Brno.

Sedláčková, L. 2024: Rekonstrukce horkovodu Staré Brno

v úseku HJ2/02 – šachta HJ38. Rkp. nálezoové zprávy,

č. akce 038/2024. Uloženo: Archiv nálezoových zpráv Archaia

Brno z. ú. DOI: 10.60585/M-TX-202600014. Dostupné také z:

Digitální archiv Archeologické mapy České republiky

<https://doi.org/10.60585/M-TX-202600014>.

Sedláčková, L., Šimík, J. 2021: Brno (k. ú. Štýřice, okr. Brno-město). Přehled výzkumů 62(1), 187–188.

Sedláčková, L., Kuklová, K., Nerudová, Z., Zúbek, A. 2025:

Nálezoová zpráva o provedení záchranného archeologického

výzkumu při stavbě „Rekonstrukce horkovodu Staré Brno v úseku

HJ2/02 – šachta HJ38 (oblast ulic Táborského nábřeží, Ludmily

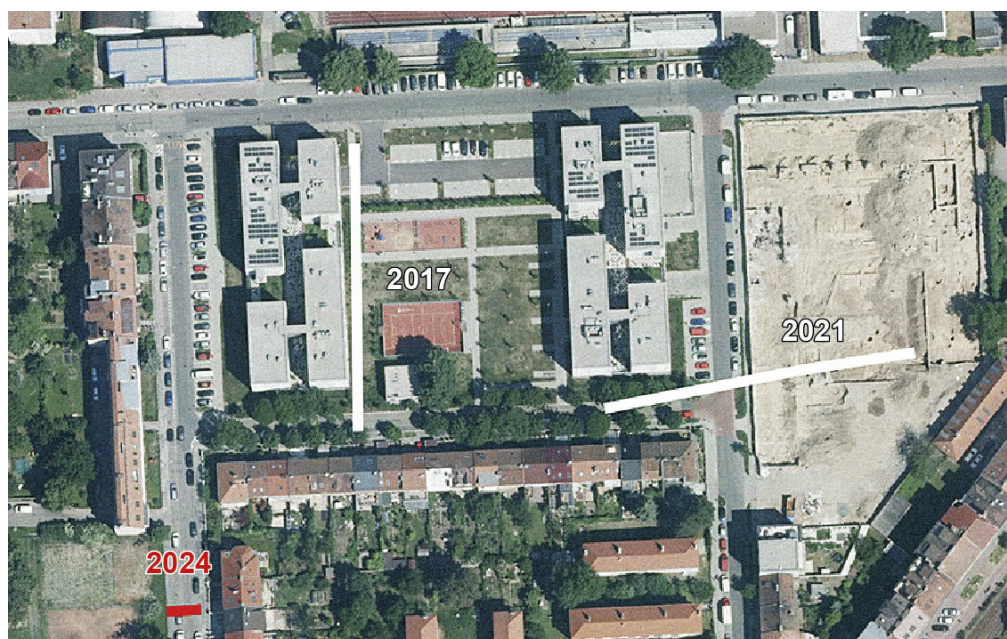
Konečné, Polní, Vojtova, Havlenova)“. Rkp. nálezoové zprávy,

č. akce 038/2024. Uloženo: Archiv nálezoových zpráv Archaia

Brno z. ú. DOI: 10.60585/M-TX-202600014. Dostupné také z:

Digitální archiv Archeologické mapy České republiky

<https://doi.org/10.60585/M-TX-202600014>.

Obr. 3. Brno – Havlenova ulice. Příkopy římských pochodových táborů zjištěné archeologicky v letech 2017, 2020, 2021 (bílé) a výzkumem v roce 2024 (červené). Foto Archaia Brno z. ú.

Fig. 3. Brno – Havlenova Street. Ditches of Roman marching camps identified through archaeological investigations in 2017, 2020, and 2021 (white), and in 2024 (red). Photo by Archaia Brno.

Summary

During the heating network reconstruction, a V-shaped ditch (Fig. 2, 3) was recorded in Havlenova Street (Štýřice cadastral area, Brno–City District). It can be tentatively interpreted as part of a ditch belonging to a temporary Roman marching camp dating to the period of the Marcomannic Wars.

Lenka Sedláčková

Břeclav (okr. Břeclav)

„Přední čtvrtky“.

Doba římská. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum.

AMČR: M-202503619.

Lokalizace: WGS-84: 48.7761453N, 16.9173100E; 48.7719111N, 16.9181775E

V červenci 2025 byla zahájena 1. etapa záchranného archeologického výzkumu vyvolaného stavbou obchvatu Břeclavi. Plocha zahrnutá do první etapy zaujímá zhruba dvě třetiny plochy plánovaného obchvatu a pro potřeby záchranného archeologického výzkumu byla rozdělena do deseti úseků.

Celá plocha byla postupně skryta za pomoci mechanizace a za stálého archeologického dohledu na úroveň geologického podloží (v závislosti na části trasy písčité, štěrkové, či jílovité), kde byly identifikovány zahloubené archeologické situace.

Nejvíce objektů bylo prozatím zjištěno v poloze „Přední čtvrtky“, kde mechanizovaná skrývka odhalila okrajovou část sídliště z doby římské. Jednalo se celkem o 324 zahloubených archeologických situací, většinou pozůstatků obytných a výrobních staveb, zásobních jam, sil a dvou studní. U dvou větších objektů byl v zásypu zaznamenán pohřeb psa. Keramický materiál byl v terénu předběžně datován do poloviny 2. století n. l. a obsahoval četné nálezy luxusního zboží importovaného z římského impéria, včetně nálezů *terry sigillaty*.

Literatura

AMČR: Záznam M-202503619 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202503619>.

Summary

A peripheral part of a settlement dating to the Early Roman period was excavated in the ‘Přední čtvrtky’ field (Břeclav cadastral area, Břeclav District).

Matěj Forst, Petr Juřina, Jan Vizner

Kojetín (okr. Přerov)

Kojetín 1; „U Křenovické lávky“, parc. č. 7330/54–7330/67.

Doba římská. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum.

AMČR: M-202501912.

Lokalizace: WGS-84: 49.3379167N, 17.2721667E; 49.3379722N, 17.2742778E

Archeologická lokalita Kojetín 1 v trati „U Křenovické lávky“ byla zkoumána v rámci záchranného archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou nové železniční trati. Výzkum byl realizován v souvislosti s projektem „Modernizace trati Brno – Přerov, 4. stavba Nezamyslice – Kojetín“ (viz oddíl Doba bronzová).

Lokalita se nachází na jihovýchodním okraji Prostějovské pahorkatiny, při úpatí mírného, jižně orientovaného svahu klesajícího k údolí řeky Hané. Geologické podloží je zde tvořeno

sprašovými hlínami a písčito-hlinitými sedimenty. Na zkoumaném úseku bylo identifikováno celkem 419 archeologických objektů sídlištního charakteru. Datování většiny z nich spadá do pozdní doby bronzové, konkrétně k nositelům slezské skupiny kultury lužických popelnicových polí.

Z doby římské pochází nález germánské polozemnice objevené na východním okraji lokality. Poloha objektu je vymezena souřadnicemi WGS-84: 49.3379167N, 17.2743056E.

Mělký objekt o hloubce přibližně 0,2 m měl pravidelný obdélný půdorys o rozměrech 4,6 × 3,9 m a byl orientován ve směru V–Z. Podél stěn i v centrální části objektu byly dokumentovány převážně zdvojené výkopy sloupových jamek, interpretované jako pozůstatky nadzemní dřevěné konstrukce stěn a střechy. Z objektu bylo vyzvednuto větší množství keramických střepů a zvířecích kostí. Mezi další nálezy, které lze datovat do doby římské a které byly získány sběrem po skrývce orniční vrstvy, patří fragment jednostranného trívrstvého hřebene s polokruhovitým držadlem, jehož jednotlivé části jsou spojeny železnými nýty. Výzdobu představují rytá očka a modře zbarvený polyedrický korálek. Z prostoru „bažiny“ pochází nález nekompletní spony s obdélným zachycovačem. Tyto artefakty lze pravděpodobně spojovat s germánským osídlením lokality.

Literatura

AMČR: Záznam M-202501912 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202501912>.

Summary

The Kojetín 1 site (Kojetín cadastral area, Přerov District) was investigated as part of a rescue excavation associated with the modernisation of the Brno–Přerov railway line (Part 4: Nezamyslice–Kojetín). A total of 419 archaeological features were identified within the excavated area, the majority of which date to the Final Bronze Age (see section Bronze Age). Evidence of Roman-period occupation is indicated by a Germanic semi-sunken hut uncovered at the eastern edge of the site. Additional finds that can be associated with Germanic occupation include isolated artefacts recovered across the excavated area, namely a fragment of a bone comb and a polyhedral bead, as well as a brooch with a rectangular catchplate found in the area referred to as the ‘marsh’.

Arkadiusz Tajer

Kojetín (okr. Přerov)

„U Křenovické lávky“.

Doba římská. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum.

AMČR: M-202600105.

Lokalizace: WGS-84: 49.3409903N, 17.2904142E; 49.3411581N, 17.2917017E; 49.3391239N, 17.2916478E; 49.3393336N, 17.2927853E

Mezi zářím a prosincem roku 2025 probíhal záchranný archeologický výzkum na katastru Kojetína, vyvolaný modernizací železniční tratě mezi Brnem a Přerovem, konkrétně 5. stavbou v úseku Kojetín–Přerov. Součástí stavby byl jihozápadní obchvat Kojetína, v rámci kterého došlo k narušení plochy lokality polykulturního sídliště v trati „U Křenovické lávky“, známého z povrchových nálezů (Drechsler 2009; Schenk 2022). Archeologickým výzkumem bylo prozkoumáno 1250 archeologických objektů, zachycujících průřez osídlením lokality od eneolitu po